

5. SYMPOZJUM SEKCJI PATRYSTYCZNEJ W BIAŁYMSTOKU

W dniach 16 - 17 września 1985 r. odbyło się w Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku sympozjum Sekcji Patrystycznej przy Komisji Episkopatu Polski d/s Nauki Katolickiej. Rozpoczęło się ono Mszą św. koncelebrowaną pod przewodnictwem J.E. ks.bpa dra Edwarda Kisiela, Administratora Apostolskiego Archidiecezji w Białymstoku. Homilię wygłosił ks.doc.dr hab. Franciszek Drączkowski /KUL/. Otwarcia obrad dokonał ks.bp Edward Kisiel, wyrażając radość z przybycia patrologów, a następnie przedstawił zarys historii Archidiecezji oraz jej stan aktualny.

Prezes Sekcji Patrystycznej ks.dr Bogdan Częsz /Poznań/ w swym wystąpieniu podkreślił znaczenie pism Ojców Kościoła w dialogu eklezjologicznym, stwierdzając iż teologia Ojców Kościoła - to teologia Kościoła niepodzielnego. Następnie skierował słowa podziękowania pod adresem ks.bpa Kisiela i ks.bpa doc.dra hab. Jerzego Ozorowskiego, rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Białymstoku, za umożliwienie spotkania członkom Sekcji Patrystycznej w budynku tegoż Seminarium. Na zakończenie przekazał wszystkim obecnym pozdrowienia od J.E. ks.bpa Tadeusza Goceławskiego, ordynariusza Diecezji Gdańskiej wraz z obietnicą udostępnienia Seminarium Duchownego w Gdańsku dla zorganizowania kolejnego spotkania członków Sekcji Patrystycznej, jak to miało miejsce w roku 1984.

Sesji przedpołudniowej przewodniczył ks.dr Andrzej Bober SJ. Pierwszy referat pt. "K o ś c i ó ł - w s p ó l n o t a c z y s p o ł e c z n o ś ć? Z a r y s e k l e z j o l o g i i p i e r w s z y c h w i e k ó w" wygłosił ks. doc.dr hab. Edward Staniek /Kraków/. Ponieważ referaty i komunikaty wygłoszone podczas sympozjum będą opublikowane w całości w następnym numerze "Vox Patrum", w niniejszym sprawozdaniu ograniczymy się tylko do bardzo skrótowego zasygnalizowania ich problematyki. Analizując wypowiedzi pisawczesnochrześcijańskich na temat Kościoła, Prelegent stwierdził, że naturę Kościoła wyrażali oni przy pomocy pojęcia wspólnoty - communio. Określanie Kościoła jako społeczności - societas - jest bowiem zjawiskiem późniejszym.

Mgr Kazimiera Derkaczewska /KUL/ w komunikacie pt.: " P a - t r y s t y c z n y i d e a ł a p a t h e s p a t h o s

w "T r i a d a c h" Grzegorza Palamasa" zajęła się treścią i metodą polemiki Grzegorza Palamasa z Barlaamem, której dowodem były praktyki ascetyczne mnichów chesychastów.

W przeprowadzonej po prelekcjach dyskusji poruszono zagadnienie wspólnoty i społeczności Kościoła u poszczególnych autorów starochrześcijańskich. Pisarzem, który na pierwszy plan wysuwał pojęcie wspólnoty Kościoła był Klemens Aleksandryjski. Podobne stanowisko zajmował Orygenes, a także autor "Didache". O Kościele jako społeczności mówił Paweł z Samosaty. Dyskutanci zwrócili uwagę, że pojęcia "wspólnota" oraz "społeczność" nie są ściśle sprecyzowane. U Ojców Kościoła nie są one terminami technicznymi na określenie natury Kościoła, jak to ma miejsce w nowym Kodeksie Prawa Kanonicznego. W związku z polemiką Grzegorza Palamasa z Barlaamem podjęto temat inwektyw w literaturze patrystycznej. Posługiwanie się nimi wynikało niewątpliwie z ducha epoki i panującego wówczas stylu. Niemniej jednak w wielu wypadkach obraźliwe wyrażenia i różnego rodzaju epitety nie są pozbawione złośliwości i chęci pokonania przeciwnika za wszelką cenę. Taki sposób prowadzenia dysputy teologicznej czy obrony własnej prawowierności wydaje się być niewłaściwy zarówno w odniesieniu do tematu, jak i do mistrzów życia wewnętrznego biorących w niej udział. W dyskusji udział wzięli: ks.F.Drażczkowski, ks. B.Częsz, doc.J.Wojtczak, bp E.Ozorowski, ks.E.Staniek, ks.dr St.Longosz, ks.dr W.Jemielity, K.Derkaczewska.

Obrady sesji popołudniowej, którym przewodniczyła p.doc.dr hab. H.Wipszycka, rozpoczęto odczytaniem komunikatu ks.dr H.Paprockiego /ChAT/ pt.: "S y n t e z a n e o p a t r y s t y c z n a w t e o l o g i i p r a w o s ł a w n e j n a p r z y k ł a d z i e P a w ł a E v d o k i m o w a". Następny komunikat na temat: "W k ł a d p a t r y s t y k i w d i a l o g e k u m e n i c z n y z p r a w o s ł a w i e m n a p r z y k ł a d z i e d z i a ł a l n o ś c i I n s t y t u t ó w w B a r i i S a l o n i k a c h" przedstawił ks.dr B.Częsz. Prelegent omówił działalność naukową i ekumeniczną Instytutu Teologii Ekumeniczno-Patrystycznej w Bari oraz Patriarchalnego Instytutu Patrystycznego w Salonikach.

Po komunikatach odbyła się dyskusja dotycząca pojęcia Kościoła w starożytności, problemu określania Kościoła w teologii prawosławnej, roli Ducha Świętego w Kościele oraz znaczenia pojęcia

"imago Dei". Głos zabierali: ks.dr T.Fitych, ks.dr A.Bober, ks.dr St.Longosz, ks.doc. E.Staniek.

Wieczorem odbyło się spotkanie wykładowców patrologii i archeologii, na którym ks.B.Częsz przedstawił program wykładów patrologii na Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu. Ks.doc.dr hab. W.Myszor /ATK/ przedłożył opracowany przez siebie wybór źródłowych tekstów patrystycznych jako podstawową pomoc w nauczaniu patrologii. Zapoznał też słuchaczy ze swoją metodą dydaktyczną. Obie propozycje, aczkolwiek różniące się między sobą, spotkały się z wielkim zainteresowaniem wykładowców patrologii. W dyskusji podkreślono konieczność dostosowania do audytorium metody i programu nauczania, na które mają również wpływ założenia, stawiane przez wykładowcę, dotyczące celu patrologii. W dyskusji podkreślono, że patrologia nie może być traktowana jako dyscyplina pomocnicza w stosunku do innych przedmiotów wykładanych w seminarium. Wypowiedzieli się na ten temat: ks.E.Staniek, ks. Fr.Drażczkowski, ks. W.Myszor, ks. A.Bober.

W drugim dniu obrad najpierw ks.dr Marian Balwierz /KUL/ wygłosił referat pt.: "I r e n e u s z w o b e c i n n o w i e r c ó w", w którym ukazał troskę pasterską Biskupa Lyonu o zbawienie innowierców, stwierdzając, że motywem pisania przez niego dzieł nie było pokonanie przeciwników, zwłaszcza gnostyków, ale pozyskanie ich dla Kościoła oraz wykład prawdziwej wiary dla chrześcijan pozostających w jedności z Kościołem.

Następnie mgr Czesław Mazur /Pax/ wygłosił komunikat pt.: "A r g u m e n t p a t r y s t y c z n y w p o l e m i c e k a t o l i c k o - p r a w o s ł a w n e j w P o l s c e w o k r e s i e O d r o d z e n i a" zarysowujący historię dialogu między wyznaniem: katolickim, prawosławnym i protestanckim, w którym wykorzystywano często pisma Ojców Kościoła zarówno wschodnich, jak i zachodnich.

W dyskusji omawiano problem argumentu patrystycznego. Stwierdzono, że w ciągu wieków w bardzo różnorodny sposób posługiwano się tekstami Ojców. Bardzo często cytowano wypowiedzi wrywane z kontekstu, nadając im sens odmienny od zamierzeń autora. W dyskusji udział wzięli: ks. Fr.Drażczkowski, ks. St.Longosz, bp E.Ozorowski,

ks. B. Czesz, ks. E. Staniek, ks. A. Bober, ks. M. Balwierz, ks. K. Staniecki, ks. T. Śliwa, Cz. Mazur.

Ostatnim punktem sympozjum było omówienie aktualnych spraw Sekcji. Posiedzenie, któremu przewodniczył ks. B. Czesz, prezes Sekcji, zawierało: odczytanie tematów prac magisterskich i licencjackich przygotowywanych pod kierunkiem poszczególnych wykładowców patrologii, dyskusję nad zagadnieniem kartoteki Sekcji Patrystycznej, sprawozdanie ze stanu personalnego Sekcji Patrystycznej /w dniu 17 września 1985 r. - 50 członków/ informację ks. W. Myszora o wydawnictwach PSP, a Cz. Mazura o wydawnictwach PAX-u, zapowiedź tematu następnego spotkania członków Sekcji /Eucharystia/. Na zakończenie prezes Sekcji zwrócił się z prośbą do przedstawicieli archeologii o przygotowanie tematów na następne spotkanie.

Ks. Józef Grzywaczewski - Siedlce

6. DOROCZNE SPOTKANIE SEKCJI FILOLOGICZNEJ

Z inicjatywy Sekcji Filologicznej przy Komisji Episkopatu do Spraw Nauki Katolickiej odbyło się w dniach 10 - 11 września 1985 r. w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie tradycyjne spotkanie wykładowców języka łacińskiego i greckiego w Wyższych Seminarium Duchownych.

Uczestnicy spotkania z łatwością mogli odczuć cor intus Gmachu Seminaryjnego, czego dowodem była niezwykła życzliwość wobec gości zarówno ze strony Władz seminaryjnych, jak i profesorów. Przejawy tej życzliwości okazał, m.in. ks. prof. Franciszek Greniuk, który przenosząc swoje materiały naukowe z Czytelni seminaryjnej, przeznaczonej dla obradujących, do sąsiedniego pomieszczenia powiedział, że "tego rodzaju wyjątek uczyni zawsze bardzo chętnie ilekroć pojawią się tutaj filologowie".

Po otwarciu sympozjum przez prezesa Sekcji ks. doc. dra hab. Henryka Wójtowicza, odczytano list J.E. ks. kardynała Franciszka Macharskiego do uczestników.

Podczas obrad wygłoszono następujące prelekcje:

ks. dr Henryk Ostrowski /Lublin/ w referacie pt.: P r o b l e m